

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzczak

w sprawie **W. H.**

w przedmiocie wznowienia postępowania

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 grudnia 2012 r.,

zażalenia oskarżyciela prywatnego A. S. na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Sądu Apelacyjnego z dnia 25 września 2012 r., o odmowie przyjęcia osobistego wniosku oskarżyciela prywatnego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnie postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 czerwca 2012 r.,

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 13 marca 2012 r., o odmowie wszczęcia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę wniosku o wznowienie Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie sporządzonego osobiście przez A. S., jako oskarżyciela prywatnego, z uwagi na to, że mimo wezwania go, po uprzednim stwierdzeniu przez wyznaczonego z urzędu adwokata braku podstaw do wznowienia postępowania, nie uzupełnił on w terminie wymogu formalnego wniosku polegającego na sporządzeniu i podpisaniu go przez „obrońcę z wyboru”. W zażaleniu na to zarządzenie skarżący podniósł: „Jako radca prawny zostałem

pozbawiony prawa do sądu. Nie zgadzam się z opinią pełnomocnika z urzędu, a nie stać mnie na adwokata z wyboru”, wnosząc o uchylenie wydanego rozstrzygnięcia.

Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie jest zasadne. Jak wynika z materiałów tej sprawy, oskarżyciel prywatny, któremu odmówiono wszczęcia postępowania prywatnoskargowego w stosunku do W. H., nie dopatrując się znamion czynu zabronionego w zachowaniu zarzucanym temu oskarżonemu, po prawomocnym zakończeniu tego postępowania, wystąpił z wnioskiem własnym o wznowienie tego procesu (k. 36). Został on wówczas wezwany przez Przewodniczącego Wydziału Sądu Apelacyjnego do uzupełnienia braków formalnych tego pisma przez sporządzenie go i podpisanie „przez adwokata lub radcę prawnego” oraz do uiszczenia opłaty od wniosku (k. 42). W odpowiedzi na to wezwanie, oskarżyciel prywatny wyjaśnił, że jest radcą prawnym, wnosząc też o zwolnienie go od kosztów i wyznaczenie mu adwokata z urzędu (k. 47). Zarządzeniem z dnia 2 sierpnia 2012 r., wyznaczono mu pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata (k. 52), który następnie w sierpniu 2012 r. przedłożył informację o braku podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie (k. 60-61). W związku z powyższym, kolejnym zarządzeniem, z dnia 24 sierpnia 2012 r., wezwano oskarżyciela prywatnego do uzupełnienia braku jego wniosku o wznowienie „przez sporządzenie i podpisanie tego wniosku przez adwokata, którego może (...) ustanowić sobie z wyboru – pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania”. Wskazano jednocześnie, że wymogiem formalnym takiego wniosku, jeżeli nie pochodzi on od prokuratora, „jest to, aby był sporządzony i podpisany przez adwokata” oraz pouczeniem, że „nie jest możliwe wyznaczenie w tej sprawie kolejnego obrońcy z urzędu” (k. 64). W odpowiedzi na to oskarżyciel prywatny przedłożył jedynie pismo wskazujące, że jest radcą prawnym, ale nie ma środków na adwokata z wyboru (k. 67). Zarządzeniem z dnia 25 września 2012 r., z uwagi – jak już wcześniej wskazano – na brak żądanej przez Sąd reakcji, odmówiono przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania.

Opisane procedowanie trudno uznać za prawidłowe. Organy wewnętrzzasądowe w postępowaniu o wznowienie nie zauważyły, że od nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. (Dz.U. Nr 17, poz. 155), przepis art. 545 § 2 k.p.k. wyraźnie stanowi, że wniosek o wznowienie postępowania, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być podpisany przez adwokata albo radcę prawnego. Zauważyć należy przy tym, że **w odróżnieniu od art. 526 § 2 k.p.k.,**

który wymaga przy kasacji nie pochodzącej od prokuratora lub podmiotów specjalnych wskazanych w art. 521 k.p.k., aby była ona sporządzona i podpisana „przez obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym”, w § 2 art. 545 k.p.k., warunku, aby autorem skargi był pełnomocnik albo obrońca, nie ma, przeto jeżeli strona sama jest adwokatem lub radcą prawnym, może samodzielnie sporządzić wniosek o wznowienie postępowania. Takie stanowisko reprezentowane jest także w doktrynie (zob. np. T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2011, s. 343 i 988; T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 1153). W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się zaś jedynie, że jeżeli z wnioskiem o wznowienie występuje osoba prawomocnie skazana za przestępstwo, to ponieważ oskarżony korzysta jedynie z pomocy obrońcy, a nie pełnomocnika, niezbędne jest sporządzenie i podpisanie takiego wniosku przez adwokata, a nie wystarczy, gdy uczyni to radca prawny jako pełnomocnik oskarżonego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r. IV KZ 19/10, OSNKW 2010, z. 8, poz. 71 i aprobowano P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego, Komentarz*, Warszawa 2012, t. III, uw. 20 do art. 545 i A. Małolepszy, glosa, LEX/el. 2011).

Powyższe wskazuje, że skoro występujący w tej sprawie jako wnioskodawca, radca prawny, nie był oskarżonym lecz oskarżycielem prywatnym, to w ogóle nie można było od niego domagać się uzupełnienia jego osobistego wniosku o dopełnienie wymogu przymusu adwokacko – radcowskiego. Nie ma przy tym znaczenia, czy osoba taka faktycznie wykonuje działalność jako radca prawny, a jedynie to, czy jest ona wpisana na listę radców prawnych, a więc uprawniona do niesienia pomocy prawnej. Nawet, jeżeli zdecydowano, na wniosek wadliwie pouczonego wnioskodawcy, o wyznaczeniu mu z urzędu adwokata dla rozważenia sporządzenia takiego wniosku, to nie można uznać, aby oświadczenie takiego adwokata o braku dostrzeżenia przez niego podstaw o wznowienie mogło wywoływać skutki przewidziane w art. 84 § 3 w zw. z art. 545 § 2 k.p.k. Nie można było zatem odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie sporządzonego i podpisanego przez oskarżyciela prywatnego będącego radcą prawnym, lecz należało go rozpoznać, bez względu na to, jak sformułowana była treść tego wniosku. Organy procedujące w tej sprawie jakby zapomniały, aktualnego brzmienia § 2 art. 545

k.p.k., o czym świadczy też fakt, że – jak wcześniej podnoszono – wskazywały wręcz na konieczność ustanowienia sobie przez skarżącego, będącego oskarżycielem prywatnym, obrońcy dla wywiedzenia wniosku o wznowienie.

Powyższe wskazuje, że zaskarżone zarządzenie ostać się nie może. Dlatego Sąd Najwyższy uchylił je i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Przy ponownym jej rozpatrywaniu, Sąd ten powinien mieć na uwadze przedstawione wyżej zapatrywanie prawne odnośnie rozumienia art. 545 § 2 k.p.k. i podjąć prawidłowe kroki w celu załatwienia wniosku skarżącego.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak na wstępie.